

## Binnenland

REPORTAGE UTRECHTSE WIJK ONDIEP DRAAIT NA VIJF JAAR ZWARTE BLADZIJDE OM

# Volksbuurt leeft op na renovatie

De gezelligheid is anders dan die van vroeger, maar na de ME-rellen van 2007 maakt de opgeknapte wijk Ondiep in Utrecht een vitale indruk.

Van onze verslaggeefster  
**Charlotte Huisman**

**UTRECHT** De nieuwbouw aan de Kastanjestraat glimt nog van nieuwigheid in het fletse zonnetje. Op de plek waar tot 2007 een besloten ring van krappe, maar knusse sociale huurwoningen stond, in de volksmond Het Kleine Wijk geheten, staan nu voornamelijk koopwoningen.

Vlak voor de sloop van dit authentieke Utrechtse arbeidersbuurtje in de wijk Ondiep woedden er hevige rellen. Zowat om de hoek, aan de Boerhaavelaan, schoot op zondagavond 11 maart 2007 een motoragent de 54-jarige buurtbewoner Rinie Mulder dood. De man was dronken en bedreigde de politie met een mes. Daarna sloeg de vlam in de pan.

Vijf jaar later is een nieuw slag bewoners in de wijk neergestreken. 'Het was wel even spannend hoor, om een huis te kopen in Ondiep, zeker omdat ik een zoontje heb', vertelt een 35-jarige, zichtbaar gehaaste, werkende moeder, een van de nieuwe bewoners. 'Maar in deze wijk krijg je veel huis voor je geld, voor Utrechtse begrippen dicht bij de binnenstad.'

Deze vrouw zegt 'de wijk' in plaats van 'het wijk', het Utrechtse dialect. In de Kastanjestraat hoor je nu vaker het Nederlands van de hoger opgelei-

den dan de volkse Utrechtse tongval, die voorheen overheerste in het buurtje. Wie een van de bekende Ondiepse hoofdstraten, de Laan van Chartreuse, uitspreekt als 'Sjartwaze' in plaats van het lokaal gebruikelijke 'Sjartreuze', werd tot voor kort, zo wordt gezegd, de wijk uitgenikt. Dat zal nu minder gebeuren.

Het mag uitzonderlijk heten dat tijdens de crisis op de huizenmarkt de koopwoningen er nog redelijk goed verkopen. Zeker gezien de naam van Ondiep. De wijk stond al voor de rellen niet alleen bekend als de bakermat van Wesley Sneijder, maar ook om zijn wietkwekers. Toen er in maart 2007 auto's in de fik gingen en de Mobiele Eenheid werd belaagd, kreeg Ondiep landelijk het stempel van een asociale wijk.

## Zwarte bladzijde

Ondiep wil het liefst zo min mogelijk worden herinnerd worden aan deze zwarte bladzijde. Het gaat nu tenslotte zichtbaar goed met de wijk. Van fabrieksarbeider tot arts, het woont nu allemaal in Ondiep. Op de basisscholen zien ze het percentage leerlingen met een leerprobleem dalen.

'Ondiep zit in de lift', zegt ontwikkelingsmanager Pieter Akkermans van woningcorporatie Mitros. Trots laat hij er het gloednieuwe wijkge-



Een nieuwbouwwoning aangekleed in oud-Ondiepse stijl.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

“  
Vroeger kon iedereen mekaar, nu niet meer

50-jarige bewoner Ondiep  
Bouwwakker

bouw De Speler zien, gebouwd tussen de sportvelden, waarin onder meer een sportschool, kinderopvang en jongerenwerk zijn gevestigd. In het Fruitkwartier, dat nu wordt opgeleverd, vormen traditioneel gebouwde straatjes met ruim uitgevoerde sociale huurwoningen en koophuizen een op het oog harmonieus geheel. Op de nieuwbouwensterbanken zijn al de eerste porseleinen beeldjes verschenen, zo kenmerkend voor het oude Ondiep.

Voorheen bestond Ondiep bijna geheel uit sociale woningbouw. Na deze operatie is dat nog maar de helft. 'Ondiep wordt een totaal andere wijk', zegt Akkermans. Niet een yuppenclavé, benadrukt hij, maar een gemengde wijk. 'We horen de verhalen van oude Ondiepers die zich niet meer thuis voelen. Maar er zaten ook negatieve aspecten aan die oude sfeer, men hield elkaar in de greep.'

De volkswijk Ondiep ontstond vanaf 1915, toen de gemeente er gesubsidieerde rijtjeswoningen neerzette voor de werkers. In afzonderlijke projecten, vandaar de naar binnen gerichte arbeidersbuurtjes met hun eigen mores als de Fruitbuurt en de Bomenbuurt, het Kleine Wijk en het Witte Wijk. Met een gezelligheid die soms ook verstikkend was: het was niet de bedoeling dat je de wietplantage of uitkeringsfraude bij de burens verklikte. Al jaren voor de rellen in 2007 vat-

“  
Er waren negatieve kanten, men hield elkaar in de greep

Pieter Akkermans  
Ontwikkelaar woningcorporatie Mitros

ten woningcorporatie Mitros en de gemeente het plan op om Ondiep te 'herstructureren': een mooi woord voor sloopoperaties in wijken met veel sociale woningbouw om er meer koopwoningen terug te bouwen. Bedoeling is dat er in dergelijke wijken meer kansrijke bewoners komen wonen. Bijkomend voordeel is: je haalt meteen de bezem door de wijk.

Assistent-wijkmanager Loog Landaal verzet zich met klem tegen het beeld dat er alleen tuig woonde in Ondiep. 'Onder de mensen die verhuizen zijn slechteriken, maar ook de goede bewoners, en dat is zonde. Het gebeurt allebei. Als je met z'n allen in zo'n oud wijkje woont, weet je precies waar en hoe. De vraag is wat er over blijft van deze sociale structuur.'

Je hoort de nieuwe kopers, vaak jonge, hoog opgeleide tweeverdieners, de gemengdheid van de buurt prijzen. Maar veel oude Ondiepers zeggen: Het Kleine Wijk is geen Ondiep meer. Door de kopers is het minder gezellig. Die hebben een heel ander leven. Die moeten allebei werken.

## Schutting

Dat de nieuw gebouwde koop- en huurwoningen in bijvoorbeeld de Kastanjestraat uiterlijk nauwelijks van elkaar zijn te onderscheiden, geldt slechts voor buitenstaanders.' Het is of er een schutting tussen zit,

tussen de kopers en de huurders', zegt een stevige 50-jarige bouwvakker. Hij parkeert zijn witte bestelbusje voor één van de nieuwe huurwoningen in de straat. 'Met het huis ben ik er op vooruit gegaan, maar sociaal niet. Iedereen kon mekaar in de oude buurt, nu niet meer.'

De Ondieper in hart en nieren is naar deze straat verhuisd nadat hij 26 jaar in de Abrikoosstraat had gewoond. Hij mist de gezelligheid van de Fruitbuurt, waar burens elkaar een kopje soep brachten, waar je in de zomer buiten zat met z'n allen. 'Je ruikt een buurt uit elkaar. Hier kun je lang dood liggen in je huis. Het is een heel ander contact. Ik ken de buurman van hallo en verder niemand.'

## Angst

De grootste angst onder de oude bewoners is dat er te weinig huurwoningen worden gebouwd. Heel Ondiep wordt verkocht, klinkt het. Die vrees spraken bewoners uit op een door de gemeente georganiseerde bewonersavond in de kerk in de buurt.

Een stevige bewoonster, met wallen onder haar ogen, zegt: 'Ze beweren dat we terug kunnen keren, maar er worden vooral koopwoningen gebouwd. Ze hebben de minder draagkrachtigen liever in Leidsche Rijn, kunnen de yuppen hier komen wonen.' Volgens Mitros kan wie wil, in de wijk blijven wonen. Akkermans: 'In de praktijk blijkt dat als hun huis wordt gesloopt, de meeste bewoners kiezen voor een woning buiten de wijk. In Ondiep is het percentage dat uiteindelijk voor terugkeer kiest met 40 procent nog hoog.'

Veel teruggekeerde oude bewoners blijken content met hun nieuwbouwhuis. In sommige nieuwbouwblokken hebben de verhuisde Ondiepers onderling alweer een nieuw verbond gesloten waarin iedereen elkaar kent. 'Het blijft voor ons gewoon Ondiep', zegt een bewoonster van de Vijgeboomstraat.